

PRIMES

[2] ZPI tiesiskais un politiskais ietvars

Piedāvā

PRIMES
Green Public Procurement

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Pārskats

- 1) **Publiskā iepirkuma principi**
- 2) Iepirkuma politika
- 3) Tiesību akti iepirkumu jomā
- 4) Tiesu prakse
- 5) Publiskā iepirkuma procedūra
- 6) ZPI resursi un saites

Publiskā iepirkuma principi

- ⦿ Nediskriminācija (līdzvērtīga pieeja līgumam)
- ⦿ Vienlīdzīga attieksme (piemēram, vienādi termiņi visiem)
- ⦿ Pārredzamība (ne favorītisms, ne patvaļība)
- ⦿ Proporcionalitāte (mērķiem atbilstoši līdzekļi)
- ⦿ Saikne ar līguma priekšmetu (konkursa kritēriji ir saistīti ar līguma priekšmetu)

Pārskats

- 1) Publiskā iepirkuma principi
- 2) **Iepirkuma politika**
- 3) Tiesību akti iepirkumu jomā
- 4) Attiecīga tiesu prakse
- 5) Publiskā iepirkuma procedūra
- 6) ZPI resursi un saiknes

Iepirkuma politika

Starptautiskie noteikumi

ES ir saistoši Pasauls Tirdzniecības organizācijas (PTO) **Nolīguma par valsts iepirkumu (GPA)**

noteikumi par godīgu starptautisku konkurenci valsts sektora līgumu jomā. GPA ir 39 dalībnieki, ieskaitot 27 ES dalībvalstis. Nolīgums aizliedz diskrimināciju valsts līgumu piešķiršanā un nosaka prasības procedūrai.

Iepirkuma politika

ES politika ZPI jomā

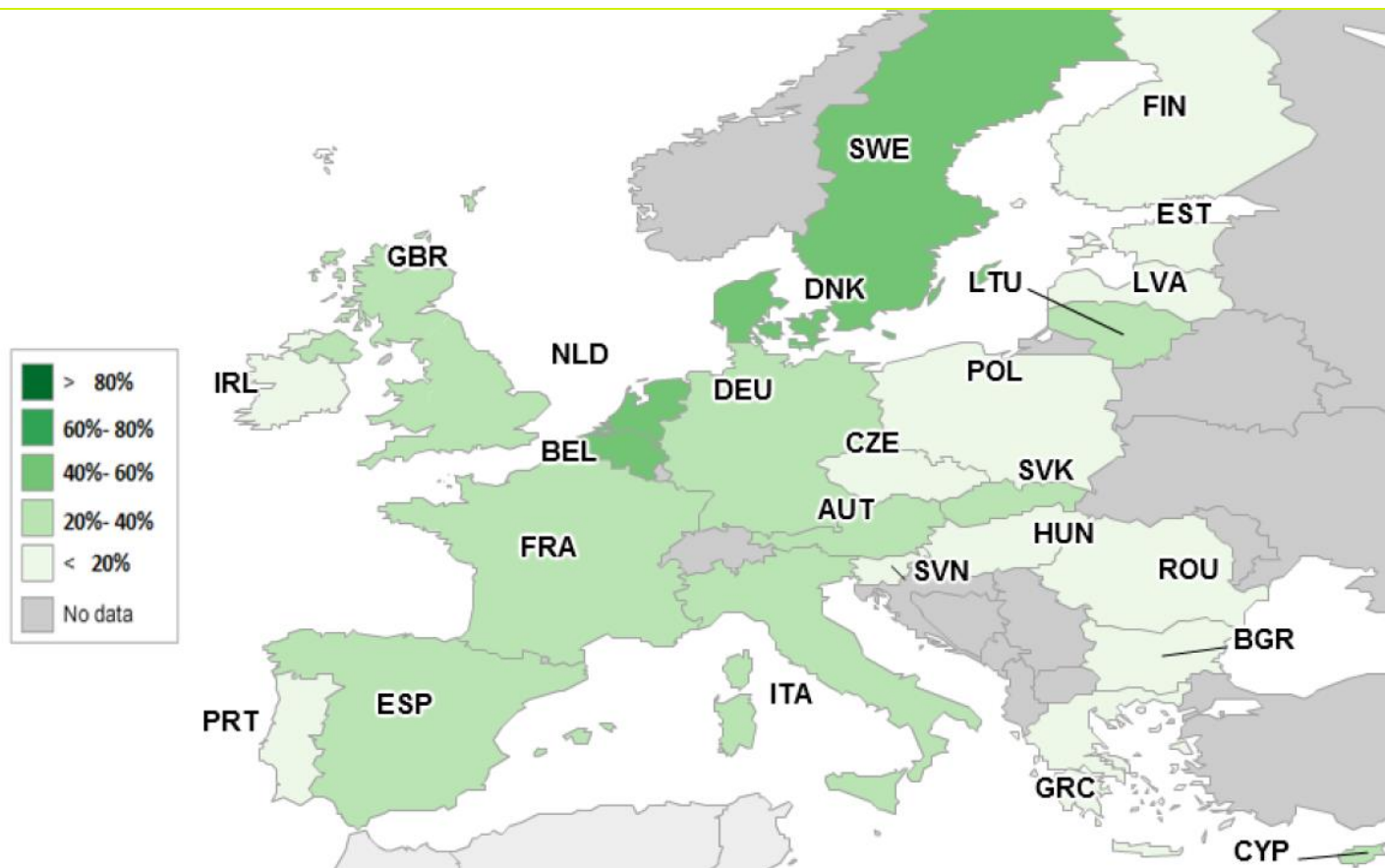
- ⊙ 2008. gada mērķis: līdz 2010. gadam 50% no PI konkursiem ir jābūt, ievērojot zaļā publiskā iepirkuma principus.
- ⊙ Uzraudzība 2012. gadā: sasniegti 50% no izvirzītā mērķa.
- ⊙ ZPI kritēriju izstrāde: 21 prioritārie produkti/pakalpojumi sadarbībā ar dalībvalstīm un galvenajiem dalībniekiem [2014. gada aprīlī]
 - ⊙ Atbalsta līdzeklis: "Videi nekaitīga iegāde Rokasgrāmata", kas ietver:
 - ZPI īstenošana;
 - Iepirkuma process;
 - Dzīves cikla izmaksu (DCI) pieeja;
 - Galvenās nozares: ēkas, pārtikas produkti, elektrība, kokmateriāli.

Iepirkuma politika

ES politika ZPI jomā

Pētījums par zaļo publisko iepirkumu EU27 (cik liela daļa jaunāko līgumu saturēja ZPI prasības)

Luksemburga nav iekļauta informācijas trūkuma dēļ.

Iepirkuma politika

[Latvija]

Grozījumi Publisko iepirkumu likumā (stājas spēkā 2014.6.sept.): nosaka, ka jāizstrādā Ministru kabineta (MK) noteikumi par prasībām publiskajam iepirkumam, kurā izmanto vides kritērijus, to piemērošanas kārtību pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem

„Zaļā iepirkuma veicināšanas plāns 2015.-2017.gadam”.
Paredz ZPI mērķus, kas jāsasniedz (% no finansu apjoma):

- 15% (2015)
- 20% (2016)
- 30% (2017)

Pārskats

- 1) Publiskā iepirkuma principi
- 2) Iepirkuma politika
- 3) **Tiesību akti iepirkumu jomā**
- 4) Attiecīga tiesu prakse
- 5) Publiskā iepirkuma procedūra
- 6) ZPI resursi un saiknes

Tiesību akti iepirkumu jomā

Piemērojamība

Publisko iepirkumu pārvalda ES direktīvas, regulas un nacionālie tiesību akti.

Mazāka apjoma līgumiem **zem** noteiktās robežvērtības pastāv lielāka elastība šo līgumu piešķiršanā, kam jāievēro nacionālie noteikumi un ES principiem.

Tiesību akti iepirkumu jomā

ES direktīvas

- ⊙ **Direktīva 2014/24/ES** (kas aizstāj direktīvu 2004/18/EK)
- ⊙ **Direktīva 2014/25/ES** (kas aizstāj direktīvu 2004/17/EK)

Direktīvas stājas spēkā 2014. gada 17. aprīlī. ES dalībvalstīm ir dots divu gadu periods, lai iestrādātu tās nacionālajā likumdošanā (izņemot e-iepirkumu, kam iestrādes gala termiņš ir 2018. gada septembris).

Tiesību akti iepirkumu jomā

Direktīvas attiecas uz \geq robežvērtības:

- ⊙ Būvdarbu līgumi, subsidēti būvdarbu līgumi un būvdarbu koncesijas līgumi:
 - 5 186 000 EUR
- ⊙ Produktu piegāde un pakalpojumi:
 - 130 000 EUR (centrālās valdības iestādes)
 - 207 000 EUR (decentralizētās publiskās iestādes un organizācijas)
 - 414 000 EUR (komunālo pakalpojumu sektors, piemēram, enerģētika, transports)
 - 750 000 EUR konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu līgumiem sociālajiem un citiem specifiskiem pakalpojumiem.

Tiesību akti iepirkumu jomā

2014. gada ES direktīvas: galvenās izmaiņas (vispārīgi)

- ⊙ **Lielāka vienkāršība un elastība**

Piemēram, atbilstības apliecinājums jāiesniedz tikai uzņēmumam, kas ir uzvarējis iepirkumā. Pašdeklarācija, kas apliecina, ka pretendents atbilst minētajiem nosacījumiem, ir pietiekama dalībai konkursā.

- ⊙ **Lielāks atbalsts Eiropas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU)**

Piemēram, apgrozījums, kas nepieciešams, lai piedalītos publiskajā iepirkumā, tiks ierobežots līdz, maksimums, dubultai paredzamajai līguma summai.

- ⊙ **Stingrākas prasības pret interešu konfliktu, favorītismu un korupciju**

Piemēram, publisko iepirkumu organizētājiem jānoraida jebkāds nepamatoti zems piedāvājums ES vai starptautisko tiesību aktu sociālā, vides vai nodarbinātības jomā pārkāpuma dēļ.

- ⊙ **Jauna procedūra: Partnerība inovāciju jomā**

Tiesību akti iepirkumu jomā

2014. gada ES direktīvas: galvenās izmaiņas (videi nekaitīgo jautājumu jomā)

- ⊙ E-iepirkums kļūs par standartu.
- ⊙ Nostiprināta saimnieciskā izdevīguma principa izmantošana.
Valsts iestādēs jābalsta savus lēmumus uz piedāvāto preču dzīves cikla izmaksām. Produktu oglekļa pēdas lielumam var būt izšķiroša nozīme
- ⊙ Atbilstība piemērojamām vides prasībām, kas balstīta uz ES, starptautiskajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.
— neatbilstība var izraisīt izslēgšanu no iepirkuma procedūras

Tiesību akti iepirkumu jomā

2014. gada ES direktīvas: galvenās izmaiņas (vides prasību jomā)

- ⊙ **Marķējums:** Pie konkrētiem nosacījumiem publisko iepirkumu organizētāji var atsaukties uz konkrētu marķējumu vai ekomarķējumu, nosakot prasības attiecībā uz vidi būvdarbiem, precēm vai pakalpojumiem, ko tie vēlas iegādāties.
- ⊙ **Ražošanas process:** Publisko iepirkumu rīkotāji var ņemt vērā visus ražošanas procesa faktoros, nodrošināšanu vai tirdzniecību, pat ja šie faktori neveido produkta materiālo bāzi.

Tiesību akti iepirkumu jomā

Nozarei specifiskie ES tiesību akti

- ⊙ Enerģijas gala patēriņa efektivitātes direktīva (2006/32/EK)
- ⊙ Regula par biroja iekārtu energoefektivitātes marķēšanas programmu (*Energy Star* regula Nr. 106/2008)
- ⊙ Direktīva par "tīro" un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu (2009/33/EK)
- ⊙ Ekodizaina direktīva (2009/125/EK)
- ⊙ Energomarķējuma direktīva (2010/30/EK)
- ⊙ Ēku energoefektivitātes direktīva (2010/31/EK)
- ⊙ Energoefektivitātes direktīva (2012/27/EK)

Tiesību akti iepirkumu jomā

[Latvijā]

Publisko iepirkumu likums

Grozījumi tiek izstrādāti, stāsies spēkā gada beigās

2014.gada 10.septembrī stājas spēkā MK instrukcija Zaļā publiskā iepirkuma kritēriju piemērošanai valsts tiešās pārvaldes iestāžu veiktajiem pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem

Pārskats

- 1) Publiskā iepirkuma principi
- 2) Iepirkuma politika
- 3) Tiesību akti iepirkumu jomā
- 4) **Attiecīga tiesu prakse**
- 5) Publiskā iepirkuma procedūra
- 6) ZPI resursi un saiknes

Attiecīga tiesu prakse

⊙ *Concordia Bus* (2002. gads)

- *Concordia Bus vs. Helsinki*
- Emisijas un trokšņu līmeņi kā piešķiršanas kritēriji
- Eiropas Savienības Tiesa: saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums", ne tikai kritēriji

⊙ *Wienstrom* lieta (2003. gads)

- *Carinthia vs. EVN AG & Wienstrom*
- Proporcija: 45% zaļā elektroenerģija un 55% cena
- Eiropas Savienības Tiesa: tiek atzīta "zaļā" ražošanas metode

⊙ *Dutch Coffee* lieta (2012. gads)

- *EC vs. Prov. Nord-Holland*
- Ar vidi un sociāliem jautājumiem saistītu tehnisko specifikāciju, atlases kritēriju un piešķiršanas kritēriju izmantošana
- Eiropas Savienības Tiesa: piešķiršanas kritēriji var attiekties uz taisnīgas tirdzniecības produktu īpašībām

Pārskats

- 1) Publiskā iepirkuma principi
- 2) Iepirkuma politika
- 3) Tiesību akti iepirkumu jomā
- 4) Attiecīga tiesu prakse
- 5) **Publiskā iepirkuma procedūra**
- 6) ZPI resursi un saiknes

Publiskā iepirkuma procedūra

Atklāta konkurss

Atklātās procedūrās visi ieinteresētie, potenciālie piegādātāji var iesniegt piedāvājumu, atsaucoties uz iepirkuma izsludināšanas paziņojumu.

Slēgts konkurss

Slēgtās procedūrās jebkurš potenciālais piegādātājs var iesniegt dalības pieteikumu, atsaucoties uz paziņojumu par iepirkuma izsludināšanu, bet tikai tie pretendenti, kuriem lūgts iesniegt piedāvājumu, var piedalīties šajā procedūrā.

Sarunu procedūra

Sarunu procedūrās līgumslēdzēja iestāde apspriežas ar izvēlētajiem iepirkuma procedūras dalībniekiem un apspriež ar tiem līguma nosacījumus.

Konkursa dialogs

Līgumslēdzēja iestāde var izmantot konkursa dialogu sarežģītu līgumu gadījumos, ja tā ir pati spējīga definēt tehniskos risinājumus, lai apmierinātu tās vajadzības vai arī gadījumā, ja tā nav spējīga pati precizēt juridiskās un/vai finansiālā piedāvājuma prasības. Šāda veida dialogs piemērojams lieliem infrastruktūras projektiem.

Vispārīgā vienošanās (*angl. Framework Agreements*)

- ⊙ Līgumi, kas noslēgti starp vienu vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm un vienu vai vairākiem piegādātājiem
- ⊙ Vispārīgā vienošanās galvenokārt attiecas uz cenu un, ja nepieciešams, paredzēto apjomu.
- ⊙ Maksimālais vispārīgā vienošanās termiņš ir četri gadi (pagarināts ārkārtas situācijā).
- ⊙ Nepieciešams skaidri noteikt iesaistītās valsts iestādes un piegādātājus.

Pārskats

- 1) Publiskā iepirkuma principi
- 2) Iepirkuma politika
- 3) Tiesību akti iepirkumu jomā
- 4) Attiecīga tiesu prakse
- 5) Publiskā iepirkuma procedūra
- 6) **ZPI resursi un saiknes**

ZPI resursi

ES līmenis

- ⊙ **ZPI kritēriji** > 20 produktu un pakalpojumu grupām
- ⊙ **Palīdzības dienests**, lai izplatītu informāciju un sniegtu atbildes uz jautājumiem
- ⊙ ZPI īstenošanas statusa Eiropas Savienībā **uzraudzība**
- ⊙ **Cita informācija par politiskiem un praktiskiem jautājumiem**

ES ZPI mājaslapa: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

